

CSONGRÁDI UJSÁG

Elfizetési árak:
Egész évre 4 korona, fél évre 2 korona, negyed évre 1 korona.
Egyes szám ára 8 fillér.
Megjelenik minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő
RÉTI FERENC

Szerkesztőség:
II. kerület, Rózsa-utca 7. szám.
Kiadóhivatal:
Bozó és Justin könyvnyomdája Szentháromság-tér 2. szám.

II. évfolyam.

Csongrád, 1904. december 25.

52. szám.

Karácsonyra.

Dicsőség mennyben az Istennek
Békesség földön az embernek.

Igy zeng az ének a mai szent ünnep alkalmából a keresztény emberek millióinak ajkán. A keresztény világ üli ma a legmagasztosabb ünnepét: Krisztus Urunk születésének napját.

Mennyi gondolat szállja meg az embert, mily áhitat vesz erőt lelkünkön, ha a történelmi világánál Krisztus előtti és utáni életére gondolunk az emberiségnek.

A várva-várt Megváltó eljövetele előtt bűnök sokasága megfertőztette a közérköcsöket, erények helyét elfoglalta a becsületesség; midőn a farizeusok és irástudók gonoszúsága megfosztotta az embereket legszentebb joguktól; mikor már csak zsarnokok és elnyomottak, gonosztevők és szenvedők voltak a földön; midőn az erkölcsi világrend felfordult, a becsület és tisztesség ismeretlen fogalmakká lettek, az egész világ közel volt ahhoz, hogy Szodomává legyen, akkor küldé el az Úr a Megváltót, hogy szabadítója legyen a sanyargatott emberiségnek.

A Megváltó hirdette az üdvözítő ígét; ámbár ellenségei keresztire feszítették, szava nem maradt kiáltó szó a pusztában, mert nyomában apostolok támadtak, kik szétosztották a földön, hogy tanítsanak minden népet.

Az apostolokból martirokat csinált a zsarnokság; de a martirok hulló vére

táplálta, nagyra növelte és elterjesztette az ígét, a szent tant az egész világon.

Az Ige ma született.

Mindenki volt már tanúja valamely család azon nagy örömeinek, mely egy újszülött gyermek születésénél eltölti a család tagjainak szívét; midőn az édes anya elfelejti nemének nagy fájdalmát, midőn a férj hálát rebeg az ég Urának, midőn a háznépe örvend. Minden rokon, minden ismerős hirdeti az örvendetes eseményt.

A karácsonyi ünnepnap egy ilyen családi esemény képét hozza emlékezetünkbe. Egy kiseded bölcsője körül sereglenek ma össze lélekben a kereszténység milliói, miként egykor Betlehem vidéki pásztorok, kiknek az Úr anyala hirdeté: Ne féljétek, mert ime nagy örömet hirdetek nektek, mely leszen minden népnek, mert ma született nektek az Üdvözítő, ki az Úr Krisztus, Dávid városában.

Az ó-kor népei a napnak az éj, világosságnak a sötétség felett aratott győzedelmét megünnepelték. A rómaiak december 25-dikét a nap-isten születésnapjának nevezték, midőn minden munka szünetelt; kedélyes iákomák voltak; az emberek ajándékokkal kedveskedtek egymásnak, sőt e napon még a rabszolgák helyzete is tűrhetőbb volt.

Milyen találó a ker. egyház azon választása, hogy az Úr Jézus születésnapját e napon ünnepelteti. A pogányság örven-

dezve hirdette, hogy a nap az éjet, világosság a sötétséget legyőzte. De ennél sokkal magasztosabban hangzik a kereszténység tana, mely szerint a sötétséget legyőzte a világosság, azaz, a kairi irigységet a szelidség, a farizeusi gögőt a publikánusi alázatosság, a gyűlöletet a szeretet melege váltotta fel.

Igy van-e ez igazán? Azok a tanok, magasztos eszmék, melyek meghallgatására megnépesülnek ma a templomok, átültetődnek-e az emberek lelkébe? Fájdalom, vannak még, kik a törvény nagy parancsát: Szeressed Uradat, Istenedet teljes szivedből . . . felebarátodat, mint tenmagadat — nem értik. A mai ünnep ezeket inti, hogy Istent önmagáért, az embereket Istenért szeressék. A mai nap figyelmeztet, hogy magánéletünkben legyen vezérelvünk azon igaz keresztény jelszó, hogy: amit nem kívánsz magadnak, ne tedd másnak. Közéletünkben pedig távol legyen tőlünk a szenvedély és önzés, az igazság útján haladjunk.

Vajha e szent napon mindnyájan e magasztos eszméknek hódolnánk!

Az adó.

II.

Az igazság érdekében s az igazmondás jelében léptünk ennek a lapnak élére, nem járná tehát tőlünk, ha letagadnánk a következőket:

A városházi tető alatt hátborzongatás-

Az én első és utolsó násznagyságom.

Nem restellem bevallani, de miért is restelleném, hogy az életben, bármi dologhoz fogtam is, a leghalványabb reménysugár sem kecsesített azzal, hogy az nekem sikerüljön. Úgy anynyira, hogy többször jutott eszembe azon közismeretű mondás, hogy: „Ha a kalapos mestersegre adtam volna magamat, divatba jött volna azon kivételes állapot, hogy minden ember fej nélkül jött volna a világra”.

Mert igazán peches ember vagyok. Hogy az vagyok, mutatja alábbi, igazán tragikus esetem is, melyet valódi leplezetlen, teljes hamisítatlan igaz valóságában, a történelmi ténynek teljesen megfelelően, minden poétikus színezet nélkül leszek elmondandó.

Az egész történet egy egyszerű násznagyságon fordul meg és éppen az teszi érdekessé és vonzóvá, hogy sokan, de nagyon sokan viselik e diszes tisztséget anélkül, hogy ahhoz a legkisebb esemény, vagy valami országra szóló dolog fűződne.

Az én násznagyságom azonban teljesen kivételes állapot.

Megszűnt az létezni keletkezésében és megvagyok győződve arról, hogy ha az a szerencsétlen ember, ki engem e tisztség viselésére felkért, csak legesekélyebb tudomással birt volna az én sikertelen dolgaimról, nem gondolt volna arra, hogy majdani egybekeléséhez engem szemeljen ki násznagynak. Mivel pedig engem szemelt ki, ezen végzetes lépése oly bajba sodorta őt, ami egész életére kiható fog lenni.

Az eljegyzést, eljutottunk ugyan, de ott megakadt a dolog.

Pedig az eljegyzésen kicsoda szónoklatot tartottam! Még most is a fülemben cseng a nagy lelkesedésnek zaja, melyet a házasodás helyes voltáról szóló beszédem előidézett a csekély lakmározó közönségben! A menyasszony még sirásra is fakadt és könnytel szemekkel borult násznagyi keblemre, mit én, — mi türes, tagadás benne, — a türelem néma megadásával szíveltem. És tiszta lélekkel mondhatom, hogy mikor dobogó keblemen kirsirta magát és ott hagyott, oly egyedül éreztem magam, mint érezheti magát egy magamfajtajú agglegény, ki élete párját még feltalálni képes nem volt.

Életem legfényesebb mozzanata fűződött volna ezen eljegyzési komédiához és az ezt követő egybekelési ünnepélyhez, ha egy, — a derült égből lecsapó villám tönkre nem égeti minden reményemet, reményemmel együtt meg nem semmisíti diszes hivatalomat, az általam annyiszor ohajtott násznagyságomat.

Aratott babéraitom nyugodva, bü és gond nélkül pihentem, — az eljegyzést követő reggelen még jó későn is puha ágyamban. Arról gondolkoztam éppen, hogy az eljegyzésen tartott szónoklatom még csak halvány árnyéka sem lesz annak, amit majd az egybekelési ünnepélyen elmondandó leszek. Majd akkor fog sirni mindenki! Majd akkor fog ismét a bájos menyasszony keblemre borulni! Talán majd hosszabb ideig is fogja magát ottfeledni, mint az eljegyzéskor!

Éppen felakartam kelni ágyamból, hogy a tükör előtt egy próba-szónoklatot tartsak. Gyönyörű, költői hasonlatokkal telt gondolatok kovályogtak, egymást kergetve, agyam tekervényes mélyedései között. Egyszer csak kopogás riaszt fel ábrándjaim fényes világából s „szabad” kiáltá-

somra egy vigyorgó füeska agrik be az ajtón s kezembe nyom egy lepecsételt levelet. Felbontom azt, s átfutom tartalmát. De a guta nem lapithat meg különben embert, mint a levél tartalma engem leforrázott.

A levél kiesett kezemből. Ragyogó és tartalmas gondolataim elrepültek s én gondolataim légvárából megsemmisülten szédültem le a prózai valóságba. Megsemmisülve láttam szép reményemet, melyeket násznagyságom diszes hivatalához fűztem. Felvettem újra a levelet s átolvastam azt már annyiszor, hogy szinte könyv nélkül tudtam. Különbö a levél így hangzik:

Kedves Bátyám!

Óriási a sajnálat összeroncsolt szívem mélyében, mely szerint kedves Bátyámnak igazán oly kellemetlenséget okoztam. A dolog lényege ugyan is az, hogy tegnap esti eljegyzésem után, ma reggel menyasszonyom a jeggyűrűt visszaküldötte. Az egész eset valóságos komikum, egy vigjáték-tárgy s a vigjáték hőse én vagyok, melyben a közönség csak az én sajnálatos és siralmas esetenem kénytelen kacagni.

Magam is kacagok, bánatosan kacagok, ha eszembe jut az egy éj története, melynek vége oly siralmas tragédia lett.

De előről kezdem a dolgot és elregélem kedves Bátyámnak esetem szomorú történetét.

Az esti eljegyzés után, midőn kedves Bátyámmal eljöttünk oman, — hogy úgy mondjam — boldogságom temetőjéből, a bor és szerlemtől ittasan, gondolataim ábrándos világában légvárakat építve ballagtam hazafelé. Azonban a sűrű köd és éj setétjén keresztül egy halvány fény-sugár integetett folyton felém. Ezen fény-sugár egy fűtől eradt, mely kedvelt kávéházunk előtt pislogott. Végzetes szerencsétlenségemre arra

sal olvasták el a „Csongrádi Ujság” mult számának „Az adó” című cikkét. A jegyző úr halomszámra hánytavetette a különböző pénzügyminiszteri rendeleteket, melyek vagyoni felelősséggel sújtlják a jegyzőt, bírót, ha és amennyiben stb. . . . A főszolgabíró úr is haragszik — noha mi úgy ismerjük, hogy ő a népek mindenben támasza és jóakarója.

Arról is meggyőződünk, — igaz ugyan, hogy kétségbe sem vontuk soha — hogy Forgó Gergely főbíró úr iparkodott a behajtás szigorát enyhíteni, sőt az is megtörtént vele, hogy eme cselekményeért ismeretlen egyén feljelentette, szóval a felesleges hatóság előtt denuncialta.

Azt is többen mondogatták, hogy a jegyző úr azért olyan szigorú, mert katonai pontosságot megszokta, szeretné azt az adófizetőknél is szokásba hozni.

Mindmennyi indok, melyek halmaza azonban összesen sem fedezi magát a tényt.

Mert erőlesen tiltakozunk elsősorban azon ellenünk felhozott vád ellen, hogy mi a törvények és rendeletek ellen izgatnánk. Előző cikkünkben ezeket mondjuk:

„Sokalni ki nem sokalná az adót, ámde viszont bolond beszéd lenne tőlünk azt hirdetni, hogy ne fizessünk adót.

Tennünk kell ezt, mert a közadók kezeléséről szóló 1883. évi 43. t.-c. értelmében a renitens adófizetőn a követelést egyszerűen behajtják.”

Ma is arra hívjuk fel polgártársainkat, hogy mennél pontosabban iparkodjanak befizetni a reájuk kirótt adót, mert a hátralékot minden irgalom és kegyelem nélkül végrehajtják rajtuk.

Ezennel elismerjük, hogy ez a rend.

Sajnálatos, hogy nagyrabecsült vádióink, sanda mérsáros módjára másfelé ütögetnek.

Izgatásért szándékoznak bennünket feljelenteni, mert védjük a szegény nép érdekeit. Mert azt követeljük, hogy a ren-

deleteket és a törvényt méltányosan kell végrehajtani, amennyiben magának az államnak sem az az érdeke, hogy az adófizetőket vagyontalanokká tegye, hanem hogy azokat istápolva, adófizetőkké továbbra is megtartsa.

Az az indok, hogy a pénzügyigazgató hogy dörög és mint dörög, még nem elegendő ahhoz, hogy a községi előljáró-ságot a nép támogatásától eltántorítsa. Azért van az előljáróság, hogy a nép érdekeit megvédelmezze. A törvényt senki büntetlenül meg nem szegheti s annak emberséges végrehajtásától senki el nem zárkozhatik.

A nép érdekeinek megvédelmezésétől bennünket ijesztgetéssel, fenyegetéssel senki eltántorítani nem fog.

Igazunk mellett kitartunk és küzdünk. Jöjjön, aminek jönni kell!

Az ártéri birtokosokért.

A Tiszavölgyi Társulat f. évi december 18-án tartotta Budapesten rendes évi közgyűlését.

Jelen volt a közgyűlésen a Tisza-köröszugi ármentesítő társulat képviselőjében, annak elnöke: Réti Ferenc is.

És amidőn a központi bizottságnak mult évi jelentése tárgyalatott, felszólalással élt és azon indítványt terjesztette elő, miszerint a központi bizottságot kérje fel aziránt a közgyűlés: hogy foglalkozzék állandóan és behatóan a vizitársulatok nehéz anyagi helyzetének bajjaival, amelyek leginkább onnan eredtek: hogy a társulatok alapbefektetési kölcsöntartozásaik igen nagyok és drága kamatú kölcsönök útján nyertek fedezetet.

A közgyűlés az indítványt el is fogadta és azt a központi bizottsághoz utasította.

Miután azonban felszólaló arról győződött meg, hogy ha csak valami határozott segítő mód és eszköz nem fog javaslatni: a Tiszavölgyi társulat központi bizottságánál indítványával célt aligha fog érni; az általa kezdeményezett lépésekkel tovább akar haladni akként, hogy a kívánt siker lehetőleg biztosítottassék.

Ebből kifolyólag indítványt fog előterjeszteni a legközelebbi társulati közgyűlésen és abban javasolni fogja, miszerint írjon fel a társulat a m. kir. földművelésügyi miniszterhez, miszerint

vegye fel az állam azt a 300—400 milliót, melyel a hazai vizitársulatok a földhitelezet és más banknak tartoznak és ezzel a kölcsönne konvertáltatván a társulati alapbefektetési kölcsöntartozások, legyenek a társulatok az államnak adósai.

Az indítvány kétségkívül életrevaló és gyakorlati, mert az államnak anélkül, hogy önmagát egy fillérel is megterhelné: módjában áll a konverzióhoz szükségelt kölcsönt olcsó kamatra megszerezni. Ehhez semmi más nem kell, mint egy kis jóakarót a földművelésügyi kormány részéről.

Emnyi segítséget pedig a vizitársulatok kebelében élő annyi százezer földműves magyar ember méltán elvárhat az állam kormányától, mely elsősorban köteles szorongatott helyzetű polgárainak segélyére lenni, s már önmaga azon érdekéből is, hogy a legelsőrendű adózói: a földművelő osztálynak fejlődését és adózási képességét nevelje és biztosítsa.

Adja Isten, hogy az indítványban foglalt cél mielőbb megvalósuljon. Amit nemcsak azért kívánunk, mert azáltal annyi sok százezer magyar földműves ember adóterhei enyhülni fognak, de különösen azért, mert azáltal a csongrádi ártéri birtokosok és különösen a nagy ártéri adóval terhelt nagyréti ártéri birtokosoknak méltán javulásra váró helyzete újabban javulni fog.

És pedig miután a Tisza-köröszugi ármentesítő társulat vezetősége az év végén 350.000 koronát fog befizetni a társulat banktartozásának apasztására, ha megvalósulhat az indítvány, hogy állami kölcsön útján konvertálhassanak a nagy kamatú vízi társulati kölcsöntartozások, akkor hisszük, hogy a közel jövőben a csongrádi nagyréti birtokosok ártéri adóterhei is az elvélhetőségig enyhülni fognak.

HIREK.

Karácsony.

A szeretet és béke magasztos ünnepén a kereszténység millióinak szíve egy szent gondolatban, eszmében találkozik: az üdvözítő Jézusban.

A fenyőgally bajszamos illata, a karácsonyfa csillogó fénye az Ő születését hirdeti. Szerzte a keresztényvilág minden táján, a gazdagok pazar fényű palotájában éppen úgy, mint a szegényes viskóban Őt magasztaljuk, Őt imádjuk.

Nemesak a gyermekvilág, de a felnőttek is várva-várják karácsony napját, mert az élők szeretete ma nyilatkozik meg. Az apró gyermek-sereg csendes izgalommal hallgatózik, várja a csengő hívogató szavát, mely hirdeti a legaldot-

mely e siralmas dolog után érte az én elárult szívemet.

Másnap ugyanis, midőn még a kalandos éj fűradalmi után édesen aludtam puha ágymban, heves zörgetés zaja ébresztett fel. Kinyitottam az ajtót s egy levelet adtak át, melyen menyasszonyom irását ismertem fel. Az történt ugyanis kedves Bátyám, hogy valami jóakaró, szelídlelkű barátom éjjeli kalandomat elárulta az én bálványozott menyasszonyomnak, s az én szívem bálványa pedig a helyett, hogy engem is meghallgatott volna, egész egyszerűen, „a ki sem hallgatva még és már elítélve” elve szerint jegygyűrűmet bepakolta és a következő sorok kíséretében küldötte nekem vissza:

„Őn elég szemtelen és szemérmelen volt eljegyzésünk éjjelén egy kávéházban kétes hírű nő társaságában azon tiszta szerelmet, mely bennünket egymáshoz fűzött, alattomos árulással meggyaláznai, forró szerelmünket pedig gúny tárgyává tenni: ezért én önnel minden további viszonyt megszakítva, a jegygyűrűt, melyet minden szerelem nélkül ujjamra húzni elég szemtelen volt, — visszaküldöm; és a már megtörtént dolgot meg nem történné tenni akaratom végső nyilvánulása. Következik az aláírás.

Képzelteti kedves Bátyám, miféle érzelmeket költött bennem ezen levél tartalma! De megkellett hajolnom a kényszer előtt s bűnbánó sohajjal hajtottam le fejemet.

Ezen levél hatása alatt, feldúlt szívem keserű érzésétől áthatva írom kedves Bátyámnak ezen sorokat. Köszönöm szíveségét, hogy eljegyzésem a násznagyit tisztet viselni szíves volt, de most arra kérem a dolgok kényszer hatása alatt, hogy diszes tisztjéről, vagyis a násznagy-

irányítottam lépteimet, s oda érve, beosontam a kávéházba. A kávéházban többen voltak, én egy külön asztalnál foglaltam helyet, s egy fekete kávért kértem. Az emelvényen bóbiskált a szép pénztárosnő, ugyanaz, kinek ajakát kedves Bátyám is oly előszeretettel szokta megcirógatni.

Kedves Bátyám példáját követve, — míg a feketére vártam — újdonsült vőlegény létemre én is oly vakmerőségre vetemedtem, hogy megcsipkedtem a mosolygó szírének rózsaszínű arcocskáját s gödrös ajakát. Azt hiszem, ezen tettem bátorította fel őt arra, hogy asztalomnál helyet foglaljon. Ott azon kérést intézte hozzám, hogy engedjem meg neki, hogy asztalomnál egy feketét elfogyaszson. Mire én természetesen nem felelhettem mást, mint azt: „Végtelenül boldognak érzem magam, ha feketémet még feketébb szemei nézése közben szűresölhetem be.” Úgy is lett. A kávéét igazán mennyei élvezetek között fogyasztottuk el. A szép szíréen folyton nyakamban csüngött s annyira vitt, hogy Uram bocsá, a cukrot szájába vette s úgy harapatta szét velem azt, hogy egyik fele az ő szájában, a másik pedig az enyémbe maradt. Azt úgy is elképzelheti kedves Bátyám, hogy az ilyen idilli jelenetek között elfeledtem szép menyasszonyomat, elfeledtem vőlegénységemet, csak neki, a szép szírének léteztem. De mint mindennek, úgy ezen idilli jelenetnek is vége lett s én fizetni készültem. De tudja az ég, mi mindent ki nem akartak velem fizetnem! Olyan számlával állt elő a főpincér, mely gyenge fogalmamat százszorososan felülhaladta.

Én természetesen nem fizettem, két fekete kávénak az árát letettem az asztalra s kifelé indultam. Azaz indultam volna, ha eresztettek volna.

De vasmarkokkal fogták kabátom gallérját s ami legjobban fájt szívemnek, a szép szíréen még legjobban esacsogott, hogy így, meg úgy, ez már mégis szemtelenség.

Kérem engedjenek hát, szóltam oda a kávéházi személyzetnek, de rám se hederítettek.

Sőt a főpincér vésztló tekintettel dörögte fülembre, hogy innen ugyan nem megy az úr, míg nem fizet!

Már pedig én nem fizetek, mert mást, mint amit már ki is fizettem, nem rendeltem.

Ezen kijelentésem után úgy éreztem, mintha a levegőben himbálóznék s a következő pillanatban pedig fájdalmas ütést éreztem oldalbordámon.

Hideg levegő csapta meg arcomat. Széttékitettem s a kávéház előtt, a hó tetején találtam magamat. A kávéház előtt levő pislogó lámpa, mintha kacagott volna siralmas helyzetem felett. De kacaghatott is. Kalapom tölem mintegy 20—30 lépésnyire, újdonsult új szalon nadrágom térdben keresztül hasadva, orromat a fagyos göröngy véresre karcolta, téli kabátomat pedig az átkozott személyzet lehúzta rólam, s majd megvett az Isten hidege a nagy hidegben.

De ez még mind semmi volt azon óriási fájdalomhoz képest, melyet oldalamon éreztem a kiméletlen és emberietlen kidozsánknak miatta!

Nagy nehezen feltápáskodtam, messze repült kalapomat fejemre téve, könnyes szemekkel és dideregve indultam hazafelé. A metsző fagyos szél könnyeimet mind az arcomhoz fagyasztotta s azt hiszem, hogy valóságos élelapi alakként néztem ki.

Oh, de — kedves bátyám, — ez még mind semmi azon szívreperesztő fájdalomhoz képest,

Teljesen ártalmatlan arcszépítő szer a „Kamilla krém.” Hatása bámulatos. Ára 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél: Balkányi Lajos a „Megváltó”-hoz címzett sgyógyzertárában Csongrádon.

tabb Jézus beköszönését, ki a földi bűnös emberek megváltásáért ott hagyta a mennyi trónust, a legfényesebb, legragyogóbb országot, hogy isteni lelkét emberi testtel övezze körül. Lejött egy istállóba, hol rongyokban burkolva, szegénységben találták az istenembert a napkeleti bölcsek, a hatalmas királyok. Az Údvőzítő már gyermekkorában hirdette az isteni ígéretet és az emberiséget megtanította Istennek tetsző erkölcsös, jámbor életre, különösen pedig a felebaráti szeretet erőnyének gyakorlására.

Karácsony szent estéjén a legnagyobb nyomor is szeretettel mosolyog, mert áhitattal gondol a királyok királyára, a szegények gyámolítójára, a betegek gyógyítójára, minden jószág, minden szeretet igaz forrására, a betlehemi Jézusra.

A gazdagok karácsonyfáját, mely fénytől és pompától ragyog és a szegényes viskó egyszerű fénygályát egyaránt körül veszik ártatlan gyermekek és buzgó hívek és egyenlő vallásos érzellettel zeng ajkukról az ének:

*„Irgalmaz minékünk aki született
És a jászolba behelyezettél . . .“*

Hanem a karácsonyesti boldogító hangulat csakhamar eltűnik az özvegyek és árvák nyomorúságos hajlékából, oda ül az özvegy édes anyja arcára a bánatos és nyomorteljes özvegyesség minden keserve és fölsóhajt a betlehemi Jézuskához: „Údvőzítőm, Jézus Krisztusom! Ki ruházza föl szegény árváimat a tél hidege ellen?!”

Városunk jobbmódú lakosai, kik Isten kegyelméből annyival rendelkeztek, hogy a szegényeknek is adhattok, hallgassátok meg az árvák esedklő szavát. Gyermekeitek elhasznált ruháit ne kótya-vetyéjétek el néhány krajcárért, hanem adjátok oda a szegény árváknak a ma született Jézuska nevében. Mennyi trónusából jóságosan tekint majd le reátok, látva, hogy tanítását megértettétek.

Gyakoroljuk a felebaráti szeretet legnemesebb erőnyeit a szeretet és béke magasztos ünnepén!

Boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk olvasóinknak és munkatársainknak.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter új. Mészáros Imre csongrádi gyóji tanjai tanítót saját kérelmére a mentettréti tanjai iskolához helyezte át. Eme méltányos kérelem teljesítése maga dicséri az intézőket.

A tudóvászellenes hölgyliga városunkban. Jó forrásból arról értesültünk, hogy dr. Lukács György főispán, mint a József főherceg szanatórium egyesület elnöke megbízásából Balla Miklós, az országzszerre ismert fiatal poéta, az egye-

ságról menyasszony hiányában lemondani kegyeskedjék.

En erős fogadást teszek arra nézve, hogy eljegyzésem éjjelen többé kávéháza nem megyek, ha pedig megyek, az olyanfajta népségeknak, mint akiknek most szerencsétlen sorsomat köszönhetem, minden kívánságát teljesíteni fogom, mert átlátom azt, hogy jövő boldogságunk alapjához tartozik az is, ha az ember ilyen kávéházi szép szíreknél is jó lábon él. Isten tartsa meg kedves Bátyámat, továbbra is maradok szerető öcsése.

Nos tehát, amint e levél tartalmából is kiténik, egy ilyen előre nem látható körülmény nem dülhatja-e fel az ember érzelmevilágát?! Nem hideg zuhanyként hathat-e az emberre az ábrándvilág fényes világában való létének illetékeni megzavarása?!

De lassanként mégis visszanyertem gondolatmenetem rendes folyását.

Éppen azon életrevaló gondolat ötlött az eszembe, hogy mivel én rá is rá is férme már, ha házi tűzhelyet alapítanék: elmegyek tehát és megkérem a bizonyára kényes helyzetben lévő bájos menyasszony kezét, s ha hozzám jön, amiben nem igen kételkedem, azt a szerencsétlen ilótást, t. i. a hoppon maradt völégényt elhívom násznapomnak.

Ennél többet már csak nem tehetek érdekében!?!

Csak az tart még vissza a végleges elhatározástól, hogy vajjon nem ezen lépésem létszen-e a legnagyobb baklövés minden eddigi siker nélküli dolgaim között?!

Valentin.

sület titkára e hó 31-én Csongrádra érkezik és a nőegyesület estélyen szabad előadást tart a tuberkulózisról és a Csongrádon megalakítani szándékoltt hölgyliga feladatairól.

Választási mozgalom. Az országos viszonyok, ügylátszik, új választásokat tesznek szükségessé s már a jövő hónapban a képviselő-választás előtt fogunk állani. Az országnak elárvult kerülete, a miénk is mozgolódik s mint meghívóból értesülünk, a szabadelvű párt ma délután 4 órakor a „Magyar Király” szálloda első számú szobájában értekezletet tart. A meghívót Ujhelyi Nándor, dr. Boér Antal és Förgő Gergely irták alá.

Adomány a szegény tanulóknak felruházására. A helybeli nőegylet 58 koronát juttatott az állami elemi iskola igazgatósága kezébe, hogy ebből ruhátlan szegény és arra érdemes leánytanulókat ruházzon fel. Az adomány f. hó 23-án lett kiosztva. Az állami elemi iskola igazgatósága a felruházott tanulók nevében ezúton köszönetet mond az adományozó egyesületnek.

Háziipari tanfolyam. A földművelésügyi miniszter a csongrádmegyei gazdasági egyesület felterjesztésére, melynek elnöke dr. Cicatricis Lajos közszeretettel álló alispánunk, Csongrádon 4 hétfőig tartó kosárkötő és gyékényfonó háziipari tanfolyamot rendez. A tanfolyamra Blázsik Mihály állami elemi iskolai igazgatójánál kell jelentkezni.

Szélhúzás. A csongrádi iparos ifjaknak van egy betegségi, amely ugyan a társadalom más osztályainál is feltalálható s ez az össze nem tartás. Ha valahol mulatságot rendeznek, akkor mindig ott szerepel a meghívón az „általános” jelző s habár egy és ugyanazon időben több helyen tartanak mulatságot, az mind az „általános iparos ifjúság” nevében történik. Legutóbb az iparos ifjúság zóme egy Asztaltársaság címen egygyetmörült, hogy közös erővel, vállvetve szerezzenek elismerést a magyar iparos fáradságos munkájának s míg egyesek önképzést gyakorolnak, ezalatt az összetartozatlanság érzetét is ápolják. Azonban a legutóbbi jelenségek azt mutatják, hogy az iparos ifjúság között még nem szilárdult meg annyira az összetartó kapcsol, hogy együtt működésre képes volna, mert jövő év január 8-án két helyen tartanak mulatságot. Iparos ifjaknak esak önmaguknak és az ügynek, melynek munkáit, tennének szolgálatot, ha egymást megértve, egy zászló alatt küzdenek az iparosság erkölcsi értékének minél jobban való elismeréséért. Biztos győzelem csak így képzelhető el az egész vonalon.

Közgyűlés. F. hó 21-én községi közgyűlés tartott. Szóke Pál, Herke Ferenc, dr. Nagy Sándor, Kovács Elemér, Faragó Péter és Szvoboda Ferenc megválasztott központi választmányi tagok a közgyűlés előtt letették az esküt. — Keszeméti Szabó Kálmán és Fodor Lajos szentesi lakosok ama kérelmét, hogy Csongrádon cementtő cserépgyárat felállíthassanak, a közgyűlés nem fogadta el, mert nem hajlandó 2 házrésznyi területet négyszögölenként 2 koronájával számítva, 10 évi kamatmentességgel átengedni. — Fekete Rókus által haszonbérlet 11 hold holtkőrs-meder bérletét 1905. jan. 1-től Német Mátyásra ruházta át. — A Ludvár-szigetet Halász Ferenc és Bogár Anna bérli ki. — November hó 28-án tartott pénztárvizsgálati jelentés helyesbőleg tudomásul vétetett. Szóke László 100 korona előleg iránti kérelmét a közgyűlés nem teljesíti. — A Csongrád-sövényházi ármentesítő társulattal a töltéstestek végett megindított per felfüggesztésére kéri fel Szvoboda Ferenc, mint megbízott addig, míg az egyezségi tárgyalások befejezést nem nyernek. — Török Emil a Csongrád-szentes-orosházi vasút tervezőjének az elkészített munkájáért a képviselő testület díjat nem szavaz meg.

Mulatságok. Az ünnepek alatt bőven lesz része a fiatalságnak a mulatságokban, mert bálozás tartatik szerte a városban. Karácsony másnapján Pigler János tanátnót a Polgári Körben, Huberth János tanátnót pedig a Központban rendez próbát. Az állami polgári leány- és fiúiskola növendékei f. hó 28-án tartják táncpróbájukat a Központban, melyre az érdeklődő szülők is meghívottak. Szilveszter estélyen a csongrádi nőegylet az alábbi programmal rendez mulatságot: dr. Sörös Miklósné úrnő zongorajátékkal, Herke Janka k. a. szavalattal, Balla Miklós úr, ismert nevű költő, a tudóvász ellenes hölgyliga titkára és Söhly Gyula úr felolvasással, dr. Szóke Jenő úr hegedűs és Bozó Andor úr fuvolajátékkal működnek közre. A csongrádi áll. iparos ifjúság 1905. év január hó 8-án a Kaszinóban, az Iparos ifjak Asztaltársasága ugyanekkor műkedvelői előadással egybekötve a Framóban tartanak Filler-estélyt.

Mindenki szép lehet! A kezei fejtűnő fehérek lesznek! ha a Balkányi-féle „Kamilla-crém” használja. Hatása oly bámulatos, hogy egy-kétszeri használat után is fehérré, bársonysimára változtatja meg a legelhanyagoltabb bőrt is. Uri hölgyek számos elismerő levéllel bizonyítják a „Kamilla-crém” biztos szépítő hatását. Egy tegely ára használati utasítással együtt 1 korona. Kapható esak a készítőnél: Balkányi Lajos a „Megváltó” hoz címzett gyógyszerár-

ban Csongrádon. Vidéki megrendeléseket postafordultával teljesít.

Egy hűtlen asszony. Ismeretes olvasóink előtt, hogy a nyár folyamán a társulat egyik tagjába, Gyárfás Odóné, beleszeretett Lajos György telegkönyvezető felesége s feloldva magát a hitvesi hűség alól, a Szentre vándorolt színeszek után ment, feledve hűségét, ferjét és kedvező társadalmi helyzetét. Szentesen Ottómóni Irén neven mint kardalós nő szerepelt a szimpadon. Majd Kálocsára vándoroltak. Időközben az elhagyott férj válogórt indított felesége ellen s a szegedi törvényszék a napokban meg is hozta ítéletét. A bizonytalan életet azonban csakhamar meguntta a szerencsétlen asszony s mint az országos krajcáros lapok megírták, a hét folyamán egy este bekopogtatott férje ablakán, esdekelve bocsanattal. Mivel pedig férje nem fogadta magához, eltűnt nyomtalanul, ki tudja merre. Azóta tudja az élet kálváriáját egyre.

Fényes táncvigalmat rendez a „Csongrádi kereskedők egylete” a jövő év január 7-én a Kaszinó összes termeiben. A kereskedő ifjúság oly buzgó tevékenységet fejt ki a rendezésben, hogy a siker biztosnak ígérkezik. A meghívókat a hét folyamán küldték szét. Belépti díj személyenként 2 korona. Kezdeté este 9 órakor. Felülvezetéseket, tekintettel a jótékony célra, köszönettel fogad és hírlapilag nyugtáz a rendezőség.

Garázda legények. Panasz tetetett a rendőrbiztosnál aziránt, hogy Csicsman Ferenc két legénytársával f. hó 21-én éjjel ptyókás állapotban az utcán botrányt rögtönöztek. Egy lányos ház ablakánál éjjeli zenét adtak hármasha s mivel a nóta nem volt valami szívhez szóló, a gazda be sem eresztette őket. E miatti haragjukban bevették az ablakot s mint kik dolgukat jól végezték, dalolva vonultak tovább. A garázda legények feljelentettek.

Használjon Balkányi-féle Kamilla arc-crém.

A szegénység miatt. Nagy Gergely sajnos tapasztalta, hogy a bökényfalvi elhelyezett szalmáját ismeretlen egyének apránként lopkodják. Emiatt panaszt tett a rendőrbiztosnál, aki csakhamar fölfoldozta a tetteseket Huszka Irén és Bertus Rókusné személyében. Védelmükre azt hozták fel melegségül, hogy a szegénység sujtotta nyomor vitte őket a lopásra.

27 év nagy idő egy lap életében. A *Pesti Hírlap*, a hazánkban kétségtelenül legelterjedtebb napilap, most lép immár 27-ik évfolyamába. E hosszú idő alatt valóban oly mély gyökereket vert a magyar olvasóközönség szívében, hogy arra szinte nincs is példa az országban, pedig nincs benne semmi esodálni való. Hiszen a *Pesti Hírlap*ot mindenki olvassa, — az is, aki nem ért egyet a politikájával; minden időben imponált az olvasóközönségnek *függetlenségével, őszinte szókintondásával, meggyőződéssének fel-lefelé bator hirdetésével.* Ebben rejlik népszerűségének titka. Anélkül járul az olvasóközönség szempontjából való másik nagy előnye, hogy *legtöbb és legváltozatosabb tartalommal* jelenik meg napról-napra, vasarnapi és ünnepi számai egész kötetek; előzetesen a *szerkesztői üzenetek* gazdag mindennapi rovataban jó tanácsad, fölvilágosítással szolgál, kitűnő *d vattapot* küld nekik felára s egész évre szóló hasznos könyvet — *díszes képes naptárt* — ad nekik karácsonyi ajándékkul. Specialitási is vannak a *Pesti Hírlapnak*, melyek minden más napilap fölé helyezik: minden nap közöl *eredeti és külföldi* tartat, humoros cikkeket (Kis komédiák), *Esti levelet* aktuális kérdésekről a kitűnő író és bölcsező *Tóth Béla* tollából; színház és vegyes-rovata a leggazdagabb. Ily előnyös tulajdona révén a legjobb lelekkel ajánlhatjuk t. olvasóink pártfogásába a *Pesti Hírlapot*, melynek előfizetési ára egy óra csak 2 korona 40 filler s az a kiadói hivatalba címezendő: Budapest, V. Váci-körút 78., honnan mutatványszámokat is lehet kérni.

Ingyen ujság. Már ilyen is van s ezzel az egy dologgal igazán megelőztük Amerikát. Ugy áll a dolog, hogy aki bármelyik napilapra az „Érdekes Könyvtár” kiadói hivatalhoz küldi a rendes előfizetési összeget, az esakugy megkapja az illető napilapot, mint azelőtt, mikor direkt fizetett elő, — ezenkívül azonban teljesen ingyen és bérmentve kapja az „Érdekes Könyvtár” könyvalakú színpadalmi folyóiratot is, annak „Rejtény-világ” című, állandó ingyenmelleklékével együtt, melynek minden egyes megfője, kivétel nélkül, könyvjutalmat nyer. Minden tudakozódás, vagy pénzküldemény az „Érdekes Könyvtár” kiadói hivatalba (Budapest, V., Kálmán-utca 2.) küldendő.

20147 drb Józsv-sorsjegy van olyan, amelynek nyereményét a legutolsó hivatalos kimutatás szerint még nem vették fel, nyilván azért, mivel e sorsjegyek tulajdonosai nem tudják, hogy sorsjegyük ki van már húzva. Így van ez a többi sorsjegynél is és mivel ezek a nyeremények elévülnek, mondhatni, hogy sok millióra menő vagyon pusztul el azért, mert a sorsjegybirokozok nem elég gondosak és nem jártnak megbízható sorsolási lapot. Ennél fogva, akinek sorsjegyei és egyéb értékpapirjai vannak, arra nézve rendkívül fontos egy megbízható sorsolási lapnak a járátása. Ilyenként ajánlható a „Pénzügyi Hírlap”, amelynek sorsolási melléklapját a Pénzügyi Utnutatót a nagymélt. m. kir. belügyminiszter mint teljesen megbízható szakközölynt, a nagymélt m. kir. pénzügyminiszter mint szakértelemmel és pontosan szerkesztett közölynt hivatalosan ajánlott. A lap előfizetői a januári számmal ingyen megkapják a Pénzügyi és Tőzsdéi évkönyvet, amely sok hasznos tudnivalót tartalmaz. A „Pénzügyi Hír-

lap" előfizetési ára egy évre, a Pénzügyi Utmu-
tatóval és a Pénzügyi és Tőzsdei Évkönyvvel
együtt 5 korona, amely postautalványon kü-
ldendő be a kiadóhivatalba, VII., Kerepesi-út 44.
szám.

NYILTTÉR.

(Ezen rovatban közölték nem vállal felelősséget a Szerk.)

Nyilatkozat.

Alulírott asztaltársaság tisztelettel hozza a t. közönség
tudomására, hogy azon híresztelés, miszerint az asztaltár-
saság tagjai a kőműves és ácsiparosok vízkészítési mulat-
ságán közreműködének, alaptalan. És így tiltakozik az el-
len, hogy nevezett mulatságra a meghívók az össziparos
ifjúság nevében lettek kibocsátva.

Az asztaltársaság vízkészítési utáni vasárnap (január
8-dikán) saját kebelében rendezte úgynevezett „Fíllér-est-
élyt” szavaltakkal és monológokkal összekötve.

Tisztelettel

A csongrádi iparos ifjúság asztaltársasága nevében:

Tóth István
jegyző.

Novák József
elnök.

Társzerkesztők:

BLÁZSIK MIHÁLY ÉS SÁGHY MIHÁLY.

Kiadók és laptulajdonosok: BOZÓ ÉS JUSTIN.

Bozó és Justin könyvnyomdája.

Képviselők

minden tájékon, sorsjegyek rész-
letfizetésre való eladásához ke-
restetnek. Ajánlatok

Seile Bankházhoz Budapest

József-körút 37. intézendők.

ALKALMI VÉTEL

32 db csak 6 frt.

A legszebb ajándékot képez a mi Glorix

esztétikus evőeszközkészletünk mely áll:

6 db. legfin. gorix ezüst evőkanál

6 db. " " " villa egy darabból

6 db. " " " kés beérett acélpengével

12 db. " " " kávé kanál

1 db. " " " tejszűrő

1 db. " " " kávékanál

1 db. " " " lemez

32 db. összesen 6 forint. Vagyis a le. finomabb kivitelben, a

melynek ára az-1-1 háromszor annyi volt és most csak a túlhál-

mazott raktár folytán csak 6 forint árulhatna. A Gorix ezüst

egy kiváló tétel, nem mely all ná an változatlan marad és teljesen

pótolja a drága igazi ezüstöt. Tis tita-ara csakis sz. p. p. vizet

kell használni. Hogy mindenekről bárki is meggyőződjék kész va-

gyok nem telen és eseten a pénz minden évben nál ül vissza adni

Szükség esetén a pénz minden évben nál ül vissza adni

ellen **LEO LATEINER** gyári raktárból Bécs 163 Wollzeile

31. Hasonló megfizető utazatoktól óvakodunk. Az én evőesz-

közéim eredeti gyártmányok.

4%-os pénzkölcsön

közvetítették az alant jegyzett iroda útján
földhitelre 1000 koronától feljebb, 20 év-
től kezdve 40-50 évi időtartamra, úgy
értékesebb és jókarban lévő városi bér-
házakra. — **Előleg nem kéretik.** — Föld-
hitelnél tartozik kérelmező hiteles telek-
könyvi kivonatát és kataszteri birtokívet
bemutatni.

50.000 korona készpénzbetétel

kerestetik egy fővárosi hitelintézetbe. A
betevő igazgató lesz, rendes évi fizetés
és tantieme járulékból részesül.

Irodám útján eladók

kisebb kávéházak, kávéházak, vendéglők
és egyéb üzletek.

Válaszra bélyeg feltétlenül kéretik.

POLLÁK JÁNOS

ügynöki irodája

Budapest, VII. Vörösmarty-utca 2. sz.

BRAZAY FÉLE SÓSORSZESZ

NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA

KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA

HASZNALATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGEZ
MELLÉKELVE VAN!

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

RÉTHY-féle

pemetefü cukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk
és határozottan **RÉTHY-félét** kérjünk, mivel
sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak **RÉTHY-félét** fogadjunk el!

A vidéken lakó családoknak

mellőzhetetlen

a higiénikus és teljesen szagtalan
csász. és kir. szabadalmazott

szobakloset,

mely mint elegáns bútordarab, bármilyen lakásban
elhelyezhető.

Betető kocsik

nyg. köpcseszék

Bidetek és irrigátorok

mosdó- és fürdő-áradak.

pes árjegyzeket ingyen és bér-
mentve küld

GUTTMANN L.

closet gyár

Budapest, IV., Városház-utca 2. szám

(Kossuth Lajos-utca sarkán.)

VASKOVITS FERENC

műkönyvkötő

Csongrád, Kossuth-tér, Lilienthal-féle ház.

Tisztelettel van szerencsém Csongrád város és vidéke nagy-
érdemű közönségének szíves tudomására hozni, hogy Csongrádon,
a Kossuth-téren lévő Lilienthal-féle házban

diszmű-könyvkötészetet

nyitottam, amelyet a mai kor követelményeinek megfelelőleg, a
legkötőbb szerkezetű vágó-, aranyozó- és fűzőgépekkel, továbbá
modern metszésű betűfajokkal és díszítésekkel rendeztem be.

Több elsőrangú műintézetben nyert szakképzettségem, vala-
mint kiténő berendezésem által azon kellemes helyzetben vagyok,
hogy izléses és jó munka, valamint jutányos árszámítás mellett
a versenyt bárkivel kiállhatom.

Üzletemben készíttetnek díszkötések aranyozással és arany-
metszéssel, arcképrámák, ima- és emlékkönyvek, albumok, hiva-
talo-, üzleti- és iskolakönyvek stb., a legegyszerűbbtől a legdi-
szesebb kivitelig.

Ezenkívül könyvtárak teljes bekötését, valamint régi köny-
vek kötésének újjá alakítását a legolcsóbb árak mellett elvállalom.

Midőn kérem a nagyérdemű közönség szíves támogatását,
egyben biztosítom a legpontosabb kiszolgálásról.

Vaskovits Ferenc

műkönyvkötő.

1905. évre szóló naptárak

nagy választékban kaphatók

Bozó és Justin üzletében Csongrádon.

Óh jaj!

Megfojt ez az
átközött köhögés!

Köhögés, rekedtség és el-
nyálkásodás ellen gyors és
biztos hatásúak

Egger

mellpasztillái

az étvágyat nem rontják
és kiténő ízűek.

Doboza 1 korona és
2 korona.

Próbadoboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR” GYÓGYSZERTÁR

BUDAPEST, VI. Váci-körút 17. szám.

Éljen!

Egger mellpasztilla
csakhamar
meggyógyított!

Kapható Csongrádon:

Balkányi Lajos, Barna Henrik, továbbá Wiesner Lajos
gyógyszertárában.

A CSONGRÁDI UJSÁG KARÁCSONYI MELLÉKLETE.

II. évfolyam.

Csongrád, 1904. december 25.

52. szám.

Karácsonykor.

Üdvözlégy Betlehemnek
Dieső szent Istene!
Ki az, ki oltárodnál
Buzgón ne zengene,
Ne esőkölné lélekben
Bölcsődnek jászolyát,
Ne áldaná Józsefet
S a tiszta szűz Anyát?

Im itt vagyunk előtted
Meváltott gyermekid;
Leborulva imádjuk
Éltednek titkait.
A pásztorok hitével
Esünk térdünkre le,
Angyali glóriával
Van hő szívünk tele.

Nyujtsd szent karod felénk is
Te kiseded Istenünk!
Mint pásztoridnak egykor,
Add szivedet nekünk;
És gyujtsd meg kebleinkben
Az élő hit tüzét,
Hogy téged hön szeretve
Legyen hazánk az ég!

Porubszky József.

Karácsonykor.

I.

A szeretet.

Jézus a szeretet: születés napja a szeretet ünnepe: Karácsony.

A kenfény szív e napon meglágyul, a gyűlölet enyhül, a képmutatás kevesebb. Az emberek milliói, kik Jézus szent nevét nem vallják is, meghódolnak neki, az élő szeretetnek, öntudatlanul. Leigázza, meghódítja őket az élet fő-törvényének hatalma: *a szeretet*. Ennek jelétől kígyulnak mindenfelé a karácsonyfák.

A szeretet testvére: a könyörtületesség házról-házra jár, kitarja a szíveket, melyekből egyidőre elröppen a gonosz indulat, az önzés, hogy tért foglaljon benne királyi trónján a szeretet. Közötte ütnék kedves tanyát: a béke, a vidámság, a megelégedés.

Jézuska ünnepel!

II.

A szabóművészet.

A kis Olga, buzgalomtól szuszogva fáradozik azon, hogy bábuja derekát megmérje.

Előtte egy, — a játék hevében elkopott, ég-szinű, aransujtásos babaselyemruha. Egyike azon műrekeknek, melyeket a gondos anya tündérújjai évente karácsonyelőtti éjjeleken szoktak fáradságot nem ismerve létrehozni, míg a kis Olga édesdeden alszik.

Méri a nyolcéves leánya hol a ruhát, hol a bábút, míg a következő mértékeredményre jut: Mellbőség: 11 centi, hát: 16, nyak: 9, derék: 25.

Mielőtt azonban a házi szabónét híven utánozva, az előtte fekvő szövetségdarabba vágná az ollót, sejtelmes, szent vágygyal néz édesanyjára: „Anyám, ha te is oly gyönyörű babaruhákat tudnál varrni, mint a Jézuska!”

III.

Verizmus.

Klárka nagyon szerette a Jézuskát.

Mamája oly sok szepet beszélt neki róla! A szófogadó, jó gyermekeket az oly igen szereti. Azok az iskolában a leekét is mindig tudják, mert a Jézuska, ki mindent tud, — megsűgja nekik.

Azután következik karácsony, a Jézuska születésnapja, midőn azon sok gyönyörűségből, melylyel az égben rendelkezik, a sugárzó karácsonyfa mellé oly igen gazdagon megajándékozza a vidám, jó gyermekeket.

Klárka efflelti örömben, már hetekkel előre, sőt az egész évben szorgalmas, jó és vidám; dolgozik, énekel, táncol. Tiszta szeme ragyog: egy kis menyország sugárik belőle.

„Te esaci”, mondja neki Piroska, ki ugyan egy évvel fiatalabb nálánál, de divatos, reális és praktikusán kiszáradt lelkű, értelmes szülők gyermeke, „hiszen azt nem a Jézuska hozza; anyád és apád készítik titkon, vagy boltban vesznek mindent s megessznek téged. En tudom, mert szüleim megmondták nekem s meg is győződtem róla.”

E szavakra Klárka tiszta szeme elborul, de elborul lelke is, mert a gyanú elhomályosította... Később, több ilyen és hasonló fölvilágosítás után a jó anya minden erőlködésének dacára, Klárka egykedvű; idővel minden szép és jó iránt közönyössé válik.

Nem is túri a realizmus, ez a törpe értelmesség, az értelem legfelső fokának éltető kútforrását, az istenség keresését...

A realizmus lassan-lassan kiszáritja az értelmet és irrealissá teszi, a pusztuló lélek pedig egyensúlyát veszítve, megemésztí az emberi testet...

Klárka ideáljai összeomlanak: szomorú, sovány, rideg, beteges, életunt...

Nem akarok azon fázisról beszélni, midőn Klárka újra éledve, idővel a realizmus azon fokát éri el, mikor takaros állattá válik... Hiszen elég gyakran látok ilyen Klárikákat az életben; a realizmus a flirttel megindult szépen minden vonalon!

IV.

Erős az erős ellen.

„Szeretsz-e, kis fiam?” kérdi karácsonykor az anya vérző szívvel nagybeteg kis fiát.

„Szeretlek édesanya”, feleli tiszta, határozott hangon a kis mártír.

„Kit szeretsz még, kis mindenem?” kérdi mohón az anya.

„Szeretem apát, anyát, szeretem a testvéreket, te is szeretsz engemet és a testvéreket is.”

„Hát apa szeret-e bennünket?” kérdi az anya szorongó szívvel.

„Apa nem szeret bennünket, édes, jó anyám, de én szeretlek nagyon és elmegyek a Jézuskához, kérni őt, hogy apa szeressen bennünket.”

A kis fiú ennél többet nem igen beszélt.

Elment oda, ahonnét minden szeretet ered, a Jézuskához és onnét visszalátogatott az apához, hogy elmondja neki a Jézuska üzeneteit. Ilyen alkalommal elvitte magával kíséretül a megtört szívű édesanyját is.

Többé vig karácsonyt nem láttak a visszamaradottak, — pedig az apa akkor már nagyon szerette övét.

V.

Metamorfózis.

Egy gazdag úr éktelenül szerette az aranyat. Cserébe vette a sorstól mindenért, ami boldogít.

Szívét a szerelem nemes érzése nem zavarta; feleség, gyermek nem kellett neki.

Csupán egy orang-utangot tartott magánál. Ez állat volt néma tanúja viszás életének.

Fényes, komor szobájában síri esend honolt, melyet csupán a visszataszító élvezettel számlált aranyak rekedt csilingelése szakított meg, vagy a szintén rekedt diadalmi kacaj, melyet ilyenkor hallatott azok tulajdonosa.

Nem érezte soha a könyörtület boldogító melegét, nem gondolt más örömeivel, bánatával; nem a szegények kunyhóiban az éhség és kétségbeesés faesarta könnyekkel, melyeket talán a tél hidege fagyaszt sok ártatlan arera, hogy azokat onnét a halál angyala lecsokolja.

Sőt szívesen lett intézője hasonló tragédiáknak, ha a végrehajtó segítségével abból aranyak váltak.

Végre mégis meg kellett válnia aranyaitól. Egy téli napon eljött ő hozzá is a halál angyala. S hogy kíneseiből legalább valamennyit megmenten magának, kezdte aranyait egymás után elnyelni. Így gyorsan vége lett.

Most élettársa, a majom, nagy buzgalom és kiváló eredménnyel nyelte el a sok megmaradt aranyat. Ő is hamar fölvetta a néhai nevet.

„ÉRDEKES KÖNYVTÁR“

a világ legolcsóbb szépirodalmi havi folyóirata.

✿ Kapható számonként 20 fillérért lapunk kiadóhivatalában. ✿

Igy találták őket a szomszédok.
Az urat eltemették, a majmot kidobták az utcára.

Azon időtájt közeli kunyhóban sok gyermekkel megáldott özvegy élt nagy nyomorban. Leírhatlan nélkülözések után, éhesen, rongyokba burkolva, betegesen didegtek.

„Anyám kenyeret!” „Fázom!” „Beteg vagyok anyuskám”, hangzott a kétségbeesett nő fülebe, ki a halált kívánta.

Ekkor mély, érces csengésű szent hang zúgott végig a városkán. A nagy harang jelentette a szent est, a Megváltó születésének örömnépepét és ellenállhatlan erővel kiáltá a szegény anya fülebe: „Bizzál az Úrban, a Megváltóban, ki nem hagy el és bánatodat még örömmé fogja változtatni!”

Az özvegy és családja térdre rogyott. És, óh csoda! az ablak iszonyú robajjal szakadt be nyers kacagás kíséretében s egy nagy, sötét test rohan be rajta; amint súlyosan a padlóra vágódik, aranyak gurulnak körülte szerteszét...

Mulató, borosfejű legények járva arra, meglátták a majom testét, közel hozzá a szegény asszony ablakát. „Vessük be — mondják — jó tréfa lesz!”

És a Jézuska áldássá változtatá a bűnös tüzelmet, jótévővé a sanyargatót, vidámsággá a szívfacsaró bánatot... *a szeretet ünnepén.*

Zelenkáné.

Kérvény.

... És a dűsan terített asztalnál
Hol sok játék csúng a karácsonyfán,
Amely körül táncol a sok gyerek,
S öröm könnytől csillognak a szemek:
Kik boldogok vagytok ez éjjelen,
Kiknek mindent adott a véletlen,
Kik nem tudjátok, mi a szegénység,
Jertek velem mind és nézzetek szét...

Nézzünk szét a bányáknak mélyében,
S meglátjátok, hogy most e szent éjen
Is dolgoznak ott lenn az emberek;
Aranyt asnak s zúzzák a köveket.
Nines ott ünnep, nines karácsony napja,
Nem hallik le a harang szózata:
Milliók vannak eltemetve élve,
S nem mehetnek éjjeli misére.

És a gyárban, hol millió ember
Férget szív be és undort, büzt lehel:
Ahol most is szövik a selymeket,
És örülten zúgnak a kerekek,
Ott sines ünnep: oh, mert a gépzúgás
Elfojtja a harangnak szózatát;
Mert a rabok vigyaznak a gépre,
S nem mehetnek éjjeli misére.

És a nyirkos, penészes odúknak
Hol sok gyermek fázva, a piszokban
Álmodja e szent éjen álmait.
És az anya gyermeke rongyait
Foldozgatja, — a hideg szobába
Széllal csap be a harang zúgása.
S szól az anya — iölnézve az égre —
„Nem mehetek éjjeli misére”.

Oh, hány ember szenved ez éjszakán!
S fájó panasz hánynak jön ajakán!
És sok ezren nagy nyomorban élnek.
Oh pedig hát ők is keresztények.
Segítsétek hát boldog emberek
Azokat is, kik most is éheznek.
És e fohászt küldjétek az Égbe:
Legyen boldog végre e föld népe.

Sándor Endre.

A főúr.

Hogy pappá lett, semmiféle rendkívüli dolog nem okozta. Édes anyjának nem voltak álmólátásai, apja nem tett fogadalmat s őt magát sem zavartak előbb jelenések. Egyszerűen azért lett pap, mert míg kicsiny korában minisztrálni járt vagy harangot húzni segített, eltöltötték szívét a szertartás szépsége, gazdagsága, amelyek minden érzéknek annyira kedveznek s kitörülhetlen vágyakozást keltett benne, hogy egykor

ő is ott álljon az oltárnál, míg hátul az ájtatos tömeg imádkozik s a kórusról az orgona hangjai elvegyülnek az énekkísérettel.

Gyerekpajtásaival játszottak is e látvány hatása alatt misét, az udvaron álló nagy fa alatt készítvén oltárt, amelynél apjának hosszú, kék munkáskötényét akasztotta nyakába, áldozott és szörnyű rossz néven vette, ha pajtásai a legünnepélyesebb pillanatban faképnél hagyták. Ezt azonban annak tulajdonította, hogy újján nem csillogott az apát úr hatalmas drágaköves gyűrűje, amelyhez hasonlóknak birhatásaért titkon vágyakozás gyötörte és tanulásra ösztönözte, mindig azt hallván, hogy a papnak nagyon sokat kell tanulnia.

Am ehhez nem volt már meg a kellő módja. Apja szegény asztalosmester volt, aki koporsókat, mindig csak kisebb-nagyobb koporsókat készített, hitelbe vásárolván a deszkát, mert a parasztok is hitelbe vásároltak tőle, vagy annyira lealkudták a koporsók árát, hogy a munkája díjában alig maradt meg valami. Anyja a kicsi házuknál lévő kertet kapálgatta, abból árult egy kis zöldséget s a deszkaforgács tűzénél főzögette ebédjüket, amely kevés volt és egyszerű, de apja azért nem egyszer emlegette, hogy a püspök se lakik jobban mint ő, mikor fáradtan az asztalhoz ült és a tálból mohón falatozott, anyjának alig hagyva valamit, aki jólelkű mosolylyal nézte ezt a pusztíthatatlan étvágyat, amelynek kielégítése minden igyekezetét lefoglalta.

Ilyenkor mély szomorúság fojtogatta. Szerette volna, ha édes anyjának nem kell a szomszédba szaladgálnia egy-egy tojásért, egy kis zsirért, szerette volna, ha több hús jutott volna a főzelékre s titkon arra a boldog időre gondolt, ha mint plébános az öregeket jól megrakott asztalhoz ültetheti.

Ez volt a második rugó, amely kiválasztott életpályájára ösztönözte.

Keményhúsú, tömzsi gyerek volt, a nélkülözés, a nyomorúság nem egykönnyen fogott ki rajta s mikor a kisgimnáziumot elvégezte, gyalog indult a püspöki városba, hogy a kisszemináriumba belépjen.

Apja inkább mesterségre akarta adni, mert így hamarabb keresett volna, anyja ellenben könyhullatva vett búcsút tőle és sehogy se akarta elhinni, hogy ebből a keskeny homlokú, borzas hajú nebulóból, aki a pajtásait könnyű szerrel legyűrte, de a lelkét rettentő kinlódással tanulta meg, valaha pap lehessen.

De ő makacs kitarással tört célja felé. Kicsi batyujával, amelybe könyveit és minden holmiját a hátán vitte, hosszú gyaloglás után ott állt meg a püspöki templom hatalmas kupolája előtt, amelynek homlokzatán arany betűk hívták imára a hívőket: „Venite adoremus Dominum!”

Belépett és imádkozott, aztán felment a domboldalon emelkedő régi nagy, kaszárnyyszerű épületbe, amely a kispapok nevelő-intézete volt és áperete kijelentette, hogy konkurál.

Nem volt éppen ismeretlen előtte ez a hely. Édes anyjával egyszer búcsún járt itt és mivel a kapus falujabeli volt, ott kaptak éjjeli szállást, amikor ihlett tisztelettel járta be a folyosókat, a termeket, a kertet, amelyet magas fal övezett. Azóta csak ide vágyott, a hideg, léghuzamos folyosók közé, amelyeket poros szent képek díszítettek, a fehérre meszelt fázós, tiszta termekbe, amelyek ablakait sűrű vasrácsok takarták, de ahol délben és este is meleg ételt kaptak a diákok.

Nem nehéz volt idetalálnia. A kapu előtt pályatársai vártak bebecsáztatást, némelyik apjával-anyjával, némelyik úgy, mint ő, csak egy kicsi batyúval s tágra nyílt kíváncsi szemekkel, amelyekből remény éledezett.

De nem vették be. A lilaszínű szegélyű reverendás főpapok, akik a sok buksi fej között válogattak, egykedvűen nézegették iratait, hallgatták félénk, akadozó feleleteit, nehéz latinságát (talán a professzora se volt valami erős ebben) s olyan arcot mutattak, mintha ő is azok közé tartoznék, akik a papok pénzén kitanulni akarnak, aztán otthagyják a reverendát.

Az eredmény kihirdetése után a könyvek szeméibe tódultak s megsemmisülten állott szigorú bírái előtt, lelkében a rettenetes kérdéssel, hogy: most már hova, merre?

— Mit sirsz te csasi? — vigasztalta a portás. — Ha most nem sikerült, majd fölvesznek esztendőre, ha megbecsülöd magad és tanulsz.

Az ám, de hát egy esztendeig mit csináljon?

Erre is megvolt a portásnak a vigasztaló válasza. (Hej, de okos ember is az.)

Házimalac lesz, mint a többi.

És lett házimalac. Az irgalmas nénikéknél hajnalban harangozott és ministrált, ezért kapott ebédet, a szervitáknál eszimat tisztított, ezért adtak neki lakást s hogy a nagyszeminárium gazdasszonyának (sógorságban voltak a portással) segített a piacról a kosarakat hazahordani és a számadásait is írta, egy-egy karaj kenyér, darab sajt vagy pár krajcár jutott neki vacsorára is. De nem is ez, hanem az e réven elnyert protekció ért csak igazán valamit. Mert hiába, sokszor nem a magasban dől el az ember sorsa.

Mikor aztán egy esztendő, egy keserves, hideg, hosszú esztendő múltán felöltöztették a kék reverendába, nyugodt lélekkel dicsérte az Urat és emlegette ennek a mondásnak arany igazságát: „Nec Deus intersit, nisi dignus vindice nodus Incerdit!” (Ne járjon közbe Isten, hacsak a csomó nem méltó ily bíróra.)

Maga sem tudta jóformán, hogy járt el fölötté három esztendő. Megszokta a szigorú rendet, a magas falak között terjengő tömjéntüst illatát, az orgona hangjait s a szentek lábainál égő gyertyák fényét, amelyek mind arra emlékeztették, hogy azok szolgálatába lépett.

Remember me!

És elmélkedett, az egyházi írók, tudósok munkáit olvasva, a nélkül, hogy vágyat érzett volna mindamaz örömek után, amelyeket társai emlegettek és korukhoz mért mohósággal hajszoltak. Jézus is megmondta, hogy az élet csak zárándoklás, csak próbaidő, miért szaladni tehát a világi boldogság után? Szánalomraméltók, akik a földön keresik vágyaik kielégítését, akik szenvednek, dolgoznak, küzdenek és megrontják egymást, versenyt hajhászván azt a megfoghatlan, képzelt és bűnös kísértésekkel teljes káprázatot, amelynek neve boldogság! Mindannyian szenvednek, egyik a másik miatt dönti veszélyekbe halhatatlan lelkét oly gyönyörök elnyeréséért, amelyek mulékonyak, mint a villám.

És a bírák könyve mellett amint olvassa Rohrbachert, Gourret, Buviert és Aquinoi szent Tamást, csak hite alázatosságát akarta megőrizni s megvigasztalva sóhajtott fel a János jelentései eme szavainál: „és hallék mint nagy sokaságnak szavát és mint sok vízeknek zúgását és mint nagy mennydörgéseknek szavát, kik azt mondják vala: halleluja!”

Szinte elragadta a vágy, hogy elhagyja családját, lemondjon a világi javokról s a zárándok daróruháját öltve magára, vándoroljon egyik helyről a másikra s imádkozzék azokért, akik vétettek ellene!

De azután eszébe jutottak szülei, akiket csak akkor látott újra viszont, mikor a kék reverendát feketével váltotta fel s igazi klerikussá lett.

Oththon nagy szenzációt keltett megjelenése. Megnyult s rövidere nyírt haja halványabbá tette arcát, szemei élénkebbek lettek, járása egyenes, úgy hogy pajtásai tisztelettel emeltek kalapot előtte s iskolatársa, a borbélylegény, aki megberetválta, „tisztelendő úr”-nak titulálta. De anyjának-apjának büszkesége csak akkor telt be igazán, mikor az apát úr ebédre hívta.

A klerikusokat fel szokták használni így vidéki plébániákon apró-cseprő teendőik ellátására s ennek jutalma fejében járt ki neki is egy-egy ebéd.

Am ezek az ebédek sok kételyt oltottak szívébe. Az apát úr és a káplánok beszélgetései az életből voltak merítve, de azok sokszor megremegtették érintetlen lelkületét. Egyszer azt vitatták, hogy az emberek boldogsága a biblia tanítása szerint a bukás előtt a munka hiányából állott s példaként idézték a szocializmus tanaiba bomlott népet, amelynek szintén megvan hajlama a munka elkerülésére.

Máskor arról volt szó, hogy nem látni a rossznak büntetését a földön s azért nem is lehet azt nagyon kárhóztatni, mert az emberi léleknek is megvannak a maga betegségei s aki szivtelennek, kicsapongónak született, épp oly kevésbé tehet róla, mint aki megkapja a himlőt.

Még nem volt elég érett, hogy a tudományoknak az élethez való viszonyát mérlegelni bírta volna s megremegett a gondolatla, hogy szkeptikussá lehet s nem akart a természettudomá-

nyok által félrevezettetni, amelyek azt tanították, hogy az ég kékje nem a menyországig terjed, csak földi gözkör, amely egy geográfiai mértőrd széles, hogy a hajnalesillag éppen olyan otromba tömeg, mint a mi földünk s az a tűzgolyó, amely meleget áraszt, nem maga a nap, hanem csak a gözkör által sugártörési teoriák szerint a látkör alul felemelt optikai csalkép s valósággal nyelte Baco tanítását, aki szerint a tudomány olyan mint a hit, melyet csak tettekből ismerni meg s az olyan tudomány, melyen gyümölcs helyett csak a keserű vizsálykodás tövisei teremnek, hiúságteljes nyomorúság.

És megkönnyebbülten sóhajtott fel, amint újra benn találta magát a magas falak között, amelyekben honos szellem megerősítette benne, hogy a vallás tanításai éppen oly biztos alapon épültek, mint a tudományé s bebizonyítottak tekintette, hogy az ördögök a pokolban az örökkévalóságot a kárhözottak kínzásával töltik el, hogy Józsva megállította a napot és csakugyan a jó és gonosz tudás fájának ágai között tekerő kigyó beszélt Évához és vitte kísértetbe azt.

És minél jobban belemélyedt a hitnek mint tudománynak buvárlatába, annál jobban meggyőződött, hogy a hit igazságai abszolútabbak a tudomány igazságainál.

Társai sokszor kinevették, ha kételyeivel eléjük hozakodott s a pipatóriumban inkább a plébániák jövedelmeit hasonlítgatták össze, mert elevenen élt bennük a vágy a jólét után, amelyet most csak távolról szemlélhettek, ha a tanári ebédől dűsan rakott asztalát látták, amely sohasem volt jó borok és vendégek nélkül vagy a spirituális hatalmas termete forgolódott közöttük, aki ott hízott meg oly szembetűnően, hogy igazolja a közmondást: urak a papok, urak a papok!

A szemináriumi évek észrevétlen siklottak el fölötte s mikor primiciáját tartotta, minden vágyát elérte hitte, lesütött szemekkel járulván az oltár elé, melynek szolgájává szegődött, fiatalos rajongással hirdette a hit vigasztaló szavait a megnyugvás forrására vágyó emberiségnek. És azután sem háborgatták földi indulatok, hogy a káplánkodás éveit következtek s szánalommal gondolt ama társaira, akiket mellőle a családi élet vonzott el az önmegtartóztatás nemes eredményeinek mesgyéjéről.

Nem lett belőle úgynevezett szent ember, de az élet ridegsége és sok szomorú csalódása dacára is megőrizte lelki nyugalmát s a szent könyvek betűi nem futottak össze lelki szemei előtt, áhitata nem csökkent s élete folyamát megváltoztató dilemmák nem zavarták lelkének egyensúlyát.

Pedig az élet egész valójában ott tombolt körülötte minden nyomorúságával, szennyével, az emberi bűnök fertőjéből felkorbácsolt viharraival, amelyek a lelkek pusztulásának örvényeivé lettek. Ide-oda dobálta a sors hegyek között fekvő szegényes fészkekben, ahol fűtetlen szobákban fekvő betegeket kellett gyónatnia s térdig érő hóban temetnie, majd pusztá sik vidékek faluiban, ahol a jólét tobzódássá fajult s a kicsi templom bűzös gőzében felmutatott szent keresztből a megtevélyedett emberek gúnyt űztek.

Alig volt ideje lélekzetet venni. Kora reggel talpon kellett lennie s éjjeli nyugalmát is beteges vigasztalása miatt kellett megzavarnia. A nap eltelt az iskolában, a keresztelések, szent misék, veacsernyék kiszolgáltatásában, a gyónatás és áldoztatásban s a prédikációkra való előkészületben, folyton folyvást küzdenie kellén főnökei zsarnokságával, akik meghunyászkodását kellőképen kihasználták s a pástorkodás minden terhét vállaira rakni igyekeztek, kicsinyléssel honorálva szolgálatait, amelyek nem is voltak jelentősek, nélkülöztek is az emelkedettség magasabb fokát, de neki megnyugvást szereztek, amire annál nagyobb szüksége volt, mert a sors csapásai sem kímélték.

Előbb anyja halt el anélkül, hogy csak egy búcsúszót is válthatott volna vele. És ezzel életének célját is megingatva látta. Ime nem adattott meg neki, hogy a sokat küzdött szegény asszonynak jobb sorsot biztosíthatott volna, azután atyját temette el a kis koporsók közül abba a nagyobba, amelyet nem maga készített, de amelyben mélyen került a föld alá. És alig maradt utána más emléke, mint a pálmka rettetes göze, amely haldokló ágyából felé pá-

rolgott. Hogy özvegy lett a boldogtalan, az ivásban keresett vigasztalást s az vitte sirba.

Gyengébb lelkületű embert az undor kísért volna odább e koporsótól, ő azonban meg volt edzve a paraszttal való érintkezés minden nehezen viselhető eme kellemetlenségei iránt.

Igen, türelemmel kellett hallgatnia azok okoskodásait meg nem értett és meg nem emésztett oly dolgok felől, amelyek mint a légy szállottak vissza a kemény koponyákat izgatva. És szinte kétségbeesett, hogy a hit tanai gyöngék voltak a modern élet hullámainak lektüzdésére.

— Csak a párbért fizesse meg, aztán Isten hírével! — mondta principális, a plébános, kinek a paraszt csak mint párbérlizető állt a szeméi előtt.

Azt hitte, úgy akarta, hogy ha ő lesz majd egyszer plébános, népét az ígért földére vezetheti, mert egész programja volt már, hogy miként fogja azt tanítani, nevelni, irányítani.

De ez az idő sehogy sem akart bekövetkezni. Sajnosan olvasta, mint kerülnek eléje iskolatársai, mint nyerek el a legjobb plébániákat s az egyházi közönségtől értesült arról is, hogy kerülnek be az aulába leggyöngébb készütségű konskolárisai születési előnyök, protekció révén, de reá, akárhányszor folyamodott, nem akart a sor kerülni. Pedig már hajába ősz fűrtök vegyültek, termete túllontól megerősödött s gúnynyal is illették, hogy a többiektől annyira elmaradt.

— Miért nem megy a püspökhöz? — kérdezte plébánosa, akinek egészséges elve volt, hogy a Krisztuska nem kívánja, hogy papjai mindig vele foglalkozzanak.

De mióta a papneveldéből kikerült, mindig szent borzadályal gondolt a nagy úrra, aki fennhangon beszélt hozzájuk s kíméletlenül összezsizdta, ha az astancianál rosszul végezték dolgukat s pirulva gondolt zavarára, amely elfogta, amikor a kegyelmes úrnál egyszer, mikor felszentelve lett, ebédre volt hivatalos.

Halogatta a dolgot, míg utóvégre is elhatározta, hogy nem maga megy, de egy alázatos levélben fordul hozzá. És azután várakozott és remélt, ám egy év is elmúlt, mikor az esperes leszidta érte, felsőbb rendeletre tudatván, hogy a kegyelmes nem szereti, ha ilyen levelekkel infeszálják, ott a konkurzus, tessék konkurálni.

Megint jó idő elmúlt, mikor erre alkalom kínálkozott. Megpróbálta abban a hiszemben, hogy úgysem sikerül s nem is nagyon törődött vele, mert a paróchia a legszegényebb volt a megyében. Mégis bizonyos rég nem érzett melegség költözött a szívébe, mikor kinevezetett adminisztrátorrá. Az önállóság utáni vágy megvalósulása volt ez és mindannak a sok szép tervnek hajnala, amit lassanként elraktározott.

Eldugott szegény tót falu volt jövendő lakhelye két filiával, amelyet magyarok laktak s amelyek templomtoronyának gombjai hosszú kesikázás után bukkantak csak elő a magas hegyek lábainál kanyargó járatlan utak fordulatainál. És mikor beköltözött jövendő lakhelyére, a pusztulás és szegénység szomorú képe állt előtte.

A paróchia elhanyagolt volt és düledező, a melléképületek omladoztak, a javakat adósság terheltte, amiket neki kellett tisztáznia, a templomok szegények és rongyosak, nem csoda, hogy elődje meghasonolva és kifáradva szinte megváltásnak vette a halált, mely minden kellemetlenkedéstől feloldozta.

Hát még a nép! Romlott volt és koldús. Egy része sovány földjét kaparta, amely vékony szalagokban sárgállott a hegyek oldalán, kevés zabot, krumplit teremve, más része fát lopni járt az erdőbe vagy vadat orzott, az erősebbje pedig a több órányira levő gyarban dolgozott, szombatonként térve csak haza, amikor asszonyostól, gyermekestől a koresmába húzódtott s ott ivott hétéfőig, amikor újból munkába kellett állnia.

Kinek misézzen és prédikáljon tehát? Újra kételemek gyötörték s az „Isten követése“ eme szavai álltak előtte: „Nagy tudomány a Jézussal beszélgetni tudni és nagy bölcsesség őt nálunk megtartani“.

Még egyszer fellobbant lelkében a láz, amely pályája kezdetén olyan fenséges, olyan ideális magaslatra helyezte hivatását. És odatértelt valamennyi szűz Mária képéhez, hogy segítségét kérje, az aranyos, királyi palástos szűz Mária, a csillag-

koronás, az angyal által üdvözölt szűz Mária s a lilium és rokka közt ülő szűz Mária képéhez, kérve, hogy világítsa meg lelkét és mutassa meg az utat eltévelyedett népének az ígért földjére vezetésében.

Ezért aztán hire futott a faluban, hogy szent ember s néhány vén asszony kezdett a templomba járni. A hitélet fellendítésére ez volt az első lépés s ám annál szomorúbb volt háza tájéka, a hideg nyirkos szobák, s sötét konyha és a patkányoktól aláasott üres kamara.

Eszébe jutott egyik principálisának sokszor hangoztatott élelve:

— Micsoda esztelen ez a mai fiatal papság. Ripsz bútor és aranyrámás képek a legsürgősebb dolguk. Malackákat vegyél öcsém és tehénkét, hadd szaporodjon a gazdaságod, azután gondoldj kényelemre, ha megöregszel.

És egészen természetesnek látszott, hogy először az istállót hozza rendbe. Egy özvegy kántornét szerzőltetett gazdasszonyúul, aki vállalta a fejest, a hizlalást s minden munkát jókedvvel, gonddal végzett. Megtelt az udvar baromfiakkal, a kert frissen ázott barázdáira ragyogóan sütött a nap, az udvar korhadt fái felaprózva kerültek a sarokra, s új élet, munkás élet virradt fel a paróchia ódon vörös falai mögött. Új élet, amely nem ismer pihenést, amely szüntelen szorgos gondokat termelt.

„A főúr“ — amint itt a plébánost nevezték — lassankint félretette paulai Vince, asszisi Ferenc történeteit, mind kevesebbet foglalkozott szent Domonkossal, Orbán pápával és Fenelonnal, a fenkölt elmék és nagy szívek nem érdekelték többé annyira, mint gazdasági udvara, földje, rétje, erdeje, amelyek munkásai odajártak s ott ácsorogtak udvarán hazajöttét várva.

A filiákba is nem sokára saját lovain járt s a világ sora csak annyiban érdekelte, amennyiben annak szilánkjai idáig eljutottak a városok vagy a jegyző révén, akivel a téli estéket kártya mellett eltöltötték, filozófikus nyugalommal ismervén el, hogy semmiféle újítás nem menti meg a népet s hogy minden úgy jó, amint azt a Teremtő megalkotta.

A jegyző különösen a párbérlizetés idején szerette hangoztatni ezt, mert a főúr szigorú számadást vezetett arról az ázsiai adónemről, s ha nem fizettek, következett a közigazgatási végrehajtás, ami a jegyzőnek okozott kellemetlenségeket.

Ilyenkor talpigák állottak a plébánia udvarán és átkozódás között rakták le a parasztoke véka árpát, amely szemetes volt és sokszorosan felpanaszolt.

Mennyi, de mennyi piszkolódás érte az Úr szolgáját mindezért:

Ámde a főurat az élet már megedzette. Egykedvűen szívta pipáját az ámbituson, vörös hálósapkájában, s legfőljebb annyi felelete volt a panaszosoknak, hogy sietette őket a lerakodással, mert azoknak nagy gondjuk volt rá, hogy egy pár literre való zsákjukban visszamaradjon.

És a párbérvéka szigorú kezelése is hozzájárult, hogy lassanként rendbe jöttek a szobák, az ámbitus beüvegeztetett, a kapu új kőtalpakon fordult, a kerítés felemelődött s a zöldre festett zsálakra lombos fák vetettek árnyat.

A főúr észre sem vette, hogyan multak el az évek fölötte. Nem is évek már, hanem évtizedek, amelyek haját egészen megfehéřítették, arcát barázdákkal vonták be. Mind a mellett nem érezte még a kor terhét. Tudott is, akart is dolgozni és testi-lelki tulajdonainak teljesen birtokában volt. Úgy vélte, úgy érezte, hogy jönnie kell még időnek, amikor minden zaklatástól menten, nyugodtan, elégedetten és jólétben gondolhat vissza valamely jó stallumból e hosszú idő minden nyomorúságára, izetlenkedésére, gondjára.

Ezt a rejtett reménységet nem is titkolta a gazdasszonya előtt, aki az egyetlen bizalmasa volt az egész világon. Annak a révén aztán kiszivárogtott némi hír a kemény koponyák közé. Azok aztán elferdítve adták azt tovább s hire futott, hogy a főúr vörös övet kapott. Rossz vért szűlt, hogy a hír nem volt igaz. A parasztoke célzást tettek s a szomszéd főurat emlegették, aki már régóta vörös övben jár, míg falujok a mellöztes szegényet kénytelen eltűnni. Ezért verettek új zászlót s meszeltették újból kívül-belül e szentegyházat?

Mindezek a hírek pontosan a főúr füleibe jutottak. Tenni kellett valamit. Mivel papársai ré-

vén mit se remélhetett, elhatározta, hogy személyesen megy be az aulába. Szinte gyermeki örömmel vett erőt rajta, mikor kocsija közelebb-közelebb jutott a városhoz, amelyet oly sok év óta nem látott.

Nem vonzotta ide semmi más, mint gyermekkorának egynémely emléke. Azok is szertefoszlottak már, mint ahogy szétszórtá társait is az idő. Szinte alig találkozott azokkal, legfeljebb egyik-másik papi gyűlésen, ahol azonban fontosabb volt a kártya, mint a szentimentális visszaemlékezés. Némely elfogódás fojtogatta, mikor a vendéglőbe befordult és átöltözködött. Mit akar voltaképpen? Hiúság kergeti vagy érdemei jutalmát kéri?

Lelkiismerete nyugodt volt és tiszta. Híven művelte az úr szőlőjét s dolgozott. Hitét rendületlenül megtartotta s nem vétett az egyház parancsolatai ellen sem. Csendesesen lépkedett a város ismert utcáin, ahol csak az emberek voltak újak, maga a város mit sem változott. Most is rajta ült a holt kéz zsibbasztó nyomása, ami sem fejlődni, sem haladni nem engedte. Ugyanazok az apró házak integettek felé, a püspöki palota vörös teteje pedig most is onnét kandikált elő a fák közül. Belépett a földszinten levő irodák folyosójára. Iskolatársa volt az irodaigazgató s az aktuárius egyaránt. Csakhogy ezek már magas papi méltóságokat viseltek. És mikor belépett, furesán néztek meg, az irodafőnök, mintha pár lépést hátrált volna tőle. Gyenge illat terjedt selymes ruhájából s keze is oly finom, oly lágy volt.

Megigérte, hogy kieszközli a kegyelmes úrnál az audenciát, de figyelmeztette, hogy rövid legyen. A sok beszéd idegessé teszi őt Excellenciáját, aztán elbocsátotta, egyszerűen sem kérdezve hogylétét vagy életének körülményeit.

Aztán ott kellett ácsorognia a püspök előszobájában, ahol a ki s bejáró inasok főködtek s papok jártak-keltek aktákkal, könyvekkel. Végre szénnyit a szárnycsapat s ott állt a kegyelmes úr előtt, aki erős szemüvege alól szúró tekintettel **fülkészte**, időt sem engedve, hogy előre betanult beszédjébe fogjon.

— Hol a pallium? — kiáltott rá szigorúan. — Hát nem tudod te, hogy anélkül nem jöhetsz be hozzám?

Édes Istenem! Sohasem viselte azt. Minek is lett volna neki éppen azokban a nyomorúságos falvakban, ahol életét töltötte. Zavartan dadogott valamit s szeméit lesütve meredten állt a hatalmas úr előtt, az pedig látva, hogy sikerült megijesztenie gyámoltalan emberet, elmondta helyette, hogy mi járhatban van.

— Jobb plébánia kellene? Hát az én papjaim csak a földi javakat hajszolják? Kötüntetés kellene? Vannak érdemeid? Majd informálatom magamat felőled, eredj csak haza. Nem szeretem, ha papjaim magukra hagyják hiveiket.

Kézesókra nyujtotta kezét és esengett, aztán a távozó után nézve hozzátette:

— Gondom lesz reád!

Ez esengett fülébe, míg újra visszament a széles lépcsőkön, haza a vendéglőbe, azután kocsijára ült és döcögött hazafelé.

Tehát mégsem volt útja-céltalan. Gondja lesz reá a kegyelmes úrnak. Ez elég. Szinte jókedvűvé lett s arcára mosoly ült, amely otthon is kedélyessé tette. Régóta nem vacsorázott olyan jóízűen. Gazdasszonya sürgölődött körülötte, akinek apróra elmondta, milyen szíves fogadtatásban részesült.

— Hát hogyné részesült volna a főúr! — ismételte az. — Hiszen ott is ismerik ám az embereket.

Megtudta a három falu, a környék, a szomszédos papok ott a hegyeken túl, az esperes s a naivabbak szinte irigyelték a szerencséjére.

Csak odabenn az aulában mosolyogtak ezen az együgyű, cinóber színű arcú kövér emberen, akit hamarosan sikerült ama varázslatos szavakkal kifizetni, amelyekkel a kegyelmes úr sohasem fukarkodott, kábulatban tartva embereit s mély hállára kötelezve, holott az, amit reméltek, sohasem lett valóvá, vagy sohasem úgy, amint hitték és várták rendületlen bizalommal évek során keresztül.

Scossa Dezső.

Halkan cseng . . .

Halkan cseng az estharangja imára,
Csendes hangja elvész benn a pusztába.
Barna leány összetéve kezeit,
Halk fohászszal nézi . . . nézi . . .
A csillagok ezreit.

Szomorúan néz fel a magas égre,
De az ima nem jut most az eszébe.
Hiába cseng a kis harang imára,
Ima helyett, egy név az, mely
Feltolul az ajkára.

Annak neve van most is az eszébe,
Ki megesalta és elhagyta örökre.
De feledni most sem tudja a csalfát,
A nevének suttogása
Képezi az imáját.

Halkan cseng az estharangja imára,
Csendes hangja elvész benn a pusztába.
Barna leány összetéve kezeit,
Halk fohászszal nézi . . . nézi . . .
A csillagok ezreit . . .

Király Gergely.

Elegáns levélpapírok

különbéle alakokban
olcsó árért kaphatók

Bozó és Justin üzletében.

BOZÓ ÉS JUSTIN
KÖNYVNYOMDÁJA
CSONGRÁD.

— Ajánlkozik minden a
könyvnyomdászat körébe
vágó munkák elkészité-
sére, melyeket olesó árak-
ért izléses és finom kivi-
telben pontosan és teljes
megelégedésre szállít. —

Vidéki rendelések pontosan
teljesítetnek.

Egyetlen

politikai tanügyi lap, mely a
10,500 korona politikai kau-
ciót is letette, a

**NEMZETI
ISKOLA**

Szerkesztő:

Földes Géza.

Főmunkatárs:

Benedek Elek.

Tíz év óta áll ez a lap a magyar tanárok, tanítók, tanítónők és kisdidáktók szolgálatában s ez alatt közönségének szívével összefonódott egészen.

Bátor szókimondás, erős fajszeretet, a függetlensége fel és lefelé s teljesen megbízható diszkreciója kedvelte így meg ezt a lapot. S hogy ez ilyen is maradjon, erre elég biztosították a szerkesztők multja és egyéni jelene.

A Nemzeti Iskola tizenkét oldal terjedelemmel megjelenik minden szombaton s az

előfizetése:

egész évre 12 K
fél évre 6 K
negyed évre 3 K

Előfizetéseket elfogad a

NEMZETI ISKOLA

kiadóhivatala

Budapest. VII.

Rottenbiller-utca 5 a.

Allandóan óriási választék!

Ne vegyen addig senki

képes levelező lapot,

míg **BOZÓ ÉS JUSTIN** (Csongrád Szentháromság-tér 2. szám alatti) üzletében kapható művészi kivitelű levelező lapokat meg nem tekintette, mert csupán ott van a legnagyobb választék bromezüst és fénynyomatú női- és gyermekképek, színezett tájképek, virág- és gyümölcsképek, sorozatképek, alkalmi és tréfás képek. — továbbá csongrádi tájképekből. —

Olcsó árak!

Pontos kiszolgálás!

Folyton a legszebb ajándékok!